

NOVINY

Kulturního spolku Kozojedy

číslo 3

1. září 2002

Činnost Kulturního spolku

BYLO

Koncert Gabriely Demeterové v Kozojedech

10. srpna 2002 v kostele sv. Mikuláše v Kozojedech panoval čilý ruch. Po chrámové lodi pobíhala děvčata i babičky s kbeličky a košťátky. Přistavovaly se židle vedle lavic, nádoby se plnily květinami.

Před kostelem to vypadalo jako o „Božím těle“. Drobné karafiátky, cíně, gladioly a nesčetné barvy jiřin. Zlaté hlavy slunečnic vévodily záplavě větví dubů, podzimní červení korálků jeřabin. Jejich žluť kontrastovala s černými hlavičkami lučních komínků a hnědými lodyhami šťovíku. Žebříčky a luční trávy pomohly aranžérkám dotvořit celou přírodní krásu, tak neobvyklou pro kostelní výzdobu, ale tak milou pro oči návštěvníků. Tím spíše, že téměř všechny květiny nanosili obyvatelé Kozojed, aby pomohli vytvořit prostředí pro krásnou hudbu. Proč všechen ruch a práce v kostele? Večer se konal koncert „Kouzelné housle Gabriely Demeterové“ v rámci festivalu „Barokní perly“, který pořádalo město Plasy a Státní památkový ústav v Plzni pod záštitou Její Excelence Margaret Huberové, velvyslankyně Kanady pro Českou republiku. Je to již 2. ročník.

První koncert v předvečer oficiálního zahájení probíhal právě v kozojedském kostelíku. Obyvatelé obce by na tento skvost měli být právem hrdí. Je skutečně jednou z barokních „perel“, na které se podepsal svým géniem architekt Jan Santini Aichel. Kostelíček má bohužel oprýskanou omítku, zvenčí opadává fasáda s ozdobnými štuky. Koncert by měl pomoci získat finance na opravu venkovní fasády. Kulturní spolek doufá v získání podpory od

bohatých institucí. Pořádala se i sbírka mezi občany a kdo si zakoupil lístek na koncert, přispěl také.

Již v šest hodin zvečera se scházeli u kostela pořadatelé koncertu, aby otevřeli kostel. Collegium českých filharmoniků a Gabriela Demeterová si připravovali a ladili nástroje. V prázdném kostele se ozvaly kroky a tukaní hůlčičky. Babička s dědečkem kráčeli kostelíkem, aby se posadili do kostelní lavice tak, jako každou neděli při mši. Dnes ale ještě svátečnější očekávání naplnilo jejich kroky. Pozvolna se zaplňovaly lavice a židle. V předních řadách měli rezervovaná místa starostové okolních obcí a čestní hosté, např. zástupce hejtmana města Ejpovic p. Rampas, předseda Okresního úřadu Plzeň-sever p. Jedlík, starosta Nepomuku p. J. Michek, starosta Všehrd p. Zíka a zástupce nejvýznamnějšího sponzora Silnic Nepomuk p. J. Fencel.

Světlo reflektorů podtrhlo sváteční atmosféru a vše bylo připraveno pro zahájení akce. První promluvil starosta Kozojed p. Pícl, který přivítal diváky i umělce. Další hovořil pan architekt Ing. J. Soukup z Plzně. Ve stručnosti nastínil historii Kozojed a kostela sv. Mikuláše. Poslední promluvil pan Ing. Karel Drhovský ze Státního ústavu památkové péče Plzeň, popřál krásný poslech a vyjádřil naději, že bude pomozeno k opravě tohoto architektonického skvostu.

Před oltářem se rozestavěli ke svým notovým pultíkům filharmonici a trochu blíže k posluchačům přistoupila se svým nástrojem sólistka Gabriela Demeterová. Uprostřed před stupínkem růžověla

kytice jirinek ovíjená břečťanem a doplňovala křehkou postavičku hlavní interpretky. Tóny naplnily kostel do posledního koutku a naplnily také srdce všech posluchačů. Síla a virtuozita se drala z rukou a houslí této útlé ženy.

Koncert zahájila skladbou A. Corelliho, ve které cembalo doplňovalo zvuk houslí a naladilo posluchače do něžné tóniny prostřídané silnými vstupy houslových partií. Aplaus po první skladbě zněl jako výstřely. Kostel byl naplněný do posledního místečka, okolo lavic stály zástupy, stejně tak u vchodu i na kůru bylo plno a všichni nadšeně tleskali. Corelliho vystřídal A. Vivaldi, dále Air od J. S. Bacha. Tato známá skladba v živém podání a v akustice kostela rozechvěla ve vědomí hladivý a líbezný pocit a všichni jsme si přáli, aby

nikdy neskončila. Dále se hrály skladby G. F. Handla a Z. Fibicha, z Cikánských melodií A. Dvořáka „Když mě stará matka“. Vzpomínka na Zbiroh V. Vačkáře potěšila patrioty. Koncert vyvrcholil skladbou P. de Sarasate Cikánské melodie pro housle a orchestr. Housle zněly opravdu jako by byly očarovány.

Okouzlili nás posluchače tak, že sedící při aplausu povstávali, aby vzdali hold umění a virtuozitě Gabriely Demeterové, a tím i umění slavných mistrů skladatelů. Hudebníci s houslistkou přidali pro posluchače Dvořákovu Humoresku.

Koncert skončil a všichni jsme si s sebou odnášeli nastřádanou krásu a radost, která nám s melodiemi pronikla do duší. A tenhle pocit s námi půjde do obyčejných všedních dní. *V. Peřinová*

Záměrem konání koncertu bylo také vzbudit zájem o kostel sv. Mikuláše, jako o kulturní památku, kterou je nutno zrekonstruovat. Během koncertu byla uspořádána sbírka na opravu našeho kostela. Skleněná kasička byla poté umístěna na OÚ v Kozojedech, kde může každý podle svých možností přispět.

Kulturní spolek Kozojedy

Finanční stránka koncertu

PŘÍJMY	VÝDAJE	DOTACE
10.850,--(vstup+program)	40.000,-- (honorář) 2.416,20 (občerstvení) 2.051,-- (květiny)	10.000,-- Silnice Nepomuk 15.000,-- Obec Kozojedy 10.000,-- SSŽ 10.000,-- p. L. Štědrý
10.850,--	44.467,20	45.000,--

Celkový zisk z koncertu je **11.382,80 Kč**.

Nezapočítávaly se drobné výdaje na výzdobu kostela a výdaje za benzín při dopravě špulek, dovozu občerstvení z Podbořánka a nádobí z Plzně. Vše bylo v režii těch co se na akci podíleli. (Libor a Monika Moulisovi, Petr Němec, J. Fencel, J. Görnerová, V. Peřinová, Štěrbovi, J. Hlavsa a další).

Markéta Němcová

Ukázky starých řemesel na Krašově

6.7. a 24.8.2002 se opět uskutečnily dny starých řemesel a historického šermu na hradě Krašově. Ze soboty 24.8. vám přinášíme krátkou reportáž.

V sobotu byla účast poněkud oslabena z důvodů povodní, které zabránily některým účastníkům přijet a ukázat svůj um. Přesto se zde sešli šermíři, aranžérka květin, drátenice, krajkářka, kamenosochaři, řezbáři, kovář, keramici, sokolnice, košíkář, medař. Byla zde ukázka samovýroby svíček, prodej kovových šperků a jiné.

Zeptala jsem se místopředsedy Spolku pro ochranu přírodní rezervace a hradu Krašova Zdeňka Brože na účast.

„Dnes je to slabší,“ říká. „V červenci tu na řemeslech bylo na 2000 lidí.“

Přesto se celý hrad hemží návštěvníky, řemeslníky a šermíři v dobových oděvech.

„Razí se tu dnes i Krašovský tolar,“ pokračuje p. Brož. Návštěvníci si mohou zakoupit i další zajímavé upomínkové předměty na hrad Krašov.

Při rozhovoru s panem Brožem se u nás zastavuje kovář Václav Řeňč ze Všehrd, v rukou pohazuje cejchem:

„Chtěli jsme značkovat druhý pohlaví, zatím to ale nějak nevychází,“ směje se.

Pár otázek jsem položila drátenici, která přijela z Vejprtu. Paní Božena Drugdová bývala učitelkou. Jak se z Vás stala drátenice a proč?

„Já jsem už v důchodu a nechci ve stáří jen nečinně sedět a koukat z okna. Je to můj koníček, kterému jsem se naučila v kurzu.“

S Vaší přítelkyní Radmilou Tichou návštěvníkům předvádíte ukázky krajek. Vaše kolegyně paličkuje krajky z nití, Vy však tvoříte tytéž vzory z drátku. Je Vaše krajka složitější?

„To je stejné. Paličkováná i drátkovaná krajka jsou stejně náročné, krajka šitá je nejpracnější, ale je nejkrásnější.“

(Dokladem toho je krásně vyšíváný límeček a šperky z šité krajky, které nabízejí na prodej.)

Paní Božena Drugdová ví, o čem mluví.

„Ve Vejprtech, v kraji, odkud pocházím, se tradice krajkářství zrodila.“

Nabízíte zde na hradě i malované hedvábné šátky, kravaty. Váš další koníček?

„Ano, ráda se věnuji všem těmto činnostem, při kterých se setkám se stejně založenými lidmi, jako tady na Krašově. Stále ale poznávám nové nápady, kterým se chci ještě učit.“

Pravidelnými hosty Krašova jsou šermíři ze skupiny MALCHUS z Děčína, ze skupiny DOMINIK z Plzně a Rytíři ze Švamberka od Konstantinových Lázní. Spousta mladých lidí v dobových kostýmech předvedla bojové scénky, kde při zápasu padaly místo hlav samé vtípky. Statní rytíři, loupežníci, hradní dámy a mladá pážata zaplňují nádvoří. Svě šaty a brnění si šijí sami, jak říká jeden z členů skupiny MALCHUS.

„Každý děláme, co umíme. Někdo zvládne vyrobít zbraně, jiní ušijí šaty, každý něco.“

I tyhle drátěné košile?

„Ty si vyrábíme za dlouhých zimních večerů s kleštěmi v ruce.“

A za jak dlouho ji zvládnete?

„Kamarád dokáže jednu drátěnou košili ušít i za čtrnáct dnů!“

„To ale nechodí do práce, ne?“ vmísí se do hovoru jeho kolegyně.

„No, on je živnostník, tak má času!“ směje se zarostlý vousatý rytíř.

Kolik váží Vaše brnění?

„Mám na sobě tak 20 až 25 kilo.“

Teď k vašim zbraním. Čím to, že někteří mají zbraně tak naleštěné? Jsou novější?

„Zbraně se musí čistit. Jak se já budu starat o svoji zbraň, tak se ona jednou postará o mě,“ končí s vážným výrazem ve tváři.

Odpoledne kolem 17. hodiny nastává čas balení a odjezdů. Všichni účastníci se s úsměvem loučí. „Na shledanou zase příští rok.“

Při odchodu nás mívá všehrdský kovář: „Tak co bude s tím vypalováním cejchu?“ volá rozjařeně.

Ptala se a zaznamenala Helena Štěrbová

JE

Dětské hřiště – práce pokračují

Rodiče dětí z místní základní školy ve spolupráci se členy Kulturního spolku pokračují ve výstavbě dětského hřiště na školním pozemku. Byl vybetonován prostor pod stolem na ping pong, vybetonováno pískoviště a pozemek byl oplocen. Osadilo se 13 kusů modrých cypřišů. Pan R. Beran a pan V. Procházka ml. zhotovují průlezký. Jakmile bude vše hotové, plánujeme uspořádat velkou – zřejmě celodenní brigádu na zabudování všech zařízení. Termín bude vyhlášen rozhlasem OÚ a rodiče budou včas předem písemně nebo telefonicky upozorněni, aby přišli pomoci.

Ráda bych poděkovala všem, kteří dosud obětavě pomáhají a zároveň bych ráda poprosila ty, kteří se ještě do prací nezapojili, aby také přišli pomoci.

Na dětské hřiště už přispěli:

Jméno:	bydliště:	částka:			
			Kleinovi	Kozojedy	100,-
Fraňkovi	Bohy	50,-			
Jašková	Brodeslavy	100,-	Šubrtovi	Kozojedy	200,-
Karlíčkoví	Kozojedy	200,-	Kolmanovi	Kozojedy	150,-
Vodrážkoví	Kozojedy	100,-	Vopatovi	Kozojedy	50,-
Volínovi	Kozojedy	100,-	Kohoutovi	Kozojedy	150,-
Fakanovi	Hodyně	50,-	Görnerová	Kozojedy	200,-
Kovářová	Kozojedy	1 000,-	Bláhovi	Kozojedy	150,-
Košťáloví	Kozojedy	100,-	Fenclovi	Lednice	100,-
			Kotasovi	Kozojedy	100,-

Němcovi	Kozojedy 3	100,-	Benešovi	Kozojedy 61	100,-
Beránkovi	Kozojedy	200,-	Kašíkovi	Kozojedy 12	100,-
Kubatovi	Kozojedy	200,-	Němec M.	Kozojedy 91	100,-
Wohlmutovi	Kozojedy	150,-	Švamberkovi	Kozojedy 85	300,-
Hachovi	Buček	200,-	Lipertovi	Kozojedy 48	100,-
Hodková	Kozojedy	100,-	Lavička Milan	Kozojedy 5	100,-
5.třída		150,-	Štěrbová	Kozojedy	50,-
Štolovi	Lednice	50,-	Urbanová A.	Kozojedy	50,-
Folkovi	Kozojedy	200,-	Moulisová	Kozojedy	50,-
Prusíkoví st.	Kozojedy 35	200,-	Rodková VI.	Kozojedy	200,-
Kolmanovi	Kozojedy 62	200,-	Taubrovi	Borek	400,-
Královi	Kozojedy 45	50,-	Tichých	Kozojedy 25	200,-
Hobelová	Kozojedy 124	50,-	Nedbalovi	Kozojedy 78	100,-
Kolmanovi	Kozojedy 143	200,-	Pánkovi ml.	Kozojedy	100,-
Zíkovi	Kozojedy 51	50,-	Pánkovi st.	Kozojedy	100,-
Telínovi	Kozojedy 132	100,-	Němcovi	Kozojedy 129	200,-
Píclovi	Kozojedy 71	90,-	Beneš V.	Kozojedy 7	500,-
Peterkovi	Kozojedy 16	100,-			
Špirochová D.	Kozojedy 43	200,-	Spolky a podnikatelé:		
Fraňkovi	Kozojedy 43	30,-	Sky line Optic	Kralovice	2 000,-
Balá J.	Kozojedy 43	100,-	Autolakovna J.Kovář	Bohy	1 000,-
Mutlovi	Kozojedy 143	50,-	I.V.s.r.o.Plzeň – Píla	Rohy	3 000,-
Šimkovi	Kozojedy 143	40,-	J.+V.Prusíkoví	Kozojedy 150	500,-
Němcovi	Kozojedy 144	40,-	Oldřich Procházka	Kozojedy 118	500,-
Procházková H.	Kozojedy 2	50,-	SRPDŠ	Kozojedy	3 000,-
Slachovi	Kozojedy 2	100,-	SDH	Kozojedy	500,-
Kozelkovi	Kozojedy 144	200,-	Obecní úřad	Kozojedy	30 000,-
4.tř.		100,-	Spolek pro ochranu		2 000,-
Zíková Taťána	Kozojedy	300,-	Krašova		
Procházkoví V. a I.	Kozojedy 104	600,-	Kulturní spolek		1 000,-
Špírková D.	Kozojedy 38	100,-			
Vlk M.	Kozojedy 49	300,-			
			Celková částka činí k 10. 8. 2002		53 750,-

Odvedená práce:

Radek Beran
M.Čada, Z.Knedlík, J.Kovář ml.
Josef Týmr
Silnice Nepomuk
Jaroslav Kotas
Václav Košťál
Pavel Němec, Martin Prusík, Žáci 7. – 9. tř.
Václav Franěk
Miroslav Fencel
Václav Wohlmuth
Václav Folk
Václav Beránek
David Týmr
Jan Galovič
p.Godla,V.Němec ml.
Milan Jiskra, Milan Bláha , Petr Pánek ml.
I. Záborská, I. Kohoutová
E.Růžencová, P. Mutlová, V. Kovářová
Milan Vodrážka, Zdeněk Beran
Milan Jiskra, Milan Bláha
Radek Beran
ing, arch. Jar. Steiner

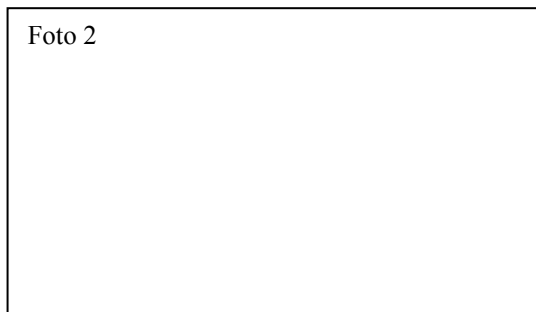
výroba zařízení ze dřeva
výkopové práce, příprava betonu
kovářské práce
věnovaly zdarma písek na výstavbu zařízení
dovoz dřeva z Březiny
betonování tyčí
výkopové práce
dovoz cementu
půjčení míchačky
zednické práce
betonování tyčí
příprava betonu
výkopové práce, betonování
betonování pod pingpong.stolem
dovoz kamene
betonování
natírání skluzavky
natírání skluzavky
natahování pletiva
natahování pletiva
vypracoval plán na dětské hřiště
odborná pomoc

Foto 1

Petr Pánek st., Petr Pánek ml.

Foto 2

Václav Košťál, Václav Beránek

Foto 3

Petra Mutlová, Eliška Růžencová, Věra Kovářová

Foto 4

Václav Folk, Jan Galovič

text a foto Věra Kovářová

BUDE

Vulkány Nicaragui

V pátek 25. 10. 2002 od 19 hodin se uskuteční odborná přednáška geoložky České geologické služby v Praze **RNDr. Štěpánky Mrázové, Ph.D.** o jejím opakovaném pobytu v Nikaragui, kde zkoumala se spolupracovníky geologické složení tamních vulkánů.

Plánujeme ...

Přislíbeny jsou i přednášky RNDr. Jaroslava Mráze, CSc. a Doc. RNDr. Bohumíra Jánského, CSc., který do Kozojed zavítá již podruhé.

Přesná data budou uveřejněna na vývěsce OÚ Kozojedy a vyhlášena místním rozhlasem.

Zábavy v Kulturním domě v Kozojedech

18. 10. 2002 - pátek – Médium

26. 10. 2002 - sobota – Posvícenská zábava

Kultura v okolí

Letní kino Kralovice tel. 0182/396464

Začátky představení: - 20:00;

Září

- 1. 9. – Elita
- 3. 9. – Ostrovní zprávy
- 6. 9. – Vosí hnízdo
- 7. 9. – V ložnici
- 8. 9. – Muž, který nebyl

- 9. 9. – Návštěvníci: Cesta do Ameriky
- 10. – 11. 9. – Blade II
- 12. 9. – Za nepřátelskou linií
- 13. - 14. 9. – Star Wars: Epizoda II – Klony útočí

Říjen - nehraje se

M. Týnice – tel. 0182/396410

otevřeno út-ne 9-18 hod

- stálá expozice

- Výstava skupiny P'89 11. 9. – 28. 10. 2002

Plasy – Konvent – tel. 0182/322174

otevřeno út-ne 9-12, 13-17 hod

- stálá expozice

- 28. 9. – Soutěž „Miss Adademia“ s módní přehlídkou

- Výstava – Marie Trebulová – výstava prací

Kaceřov – tel. 0182/332094

otevřeno 1. 9. 2002 od 13 do 15 hodin

Kožlany – Městské muzeum Dr. E. Beneše – tel. 0182/397333

otevřeno út-ne 9-15:30 hodin

A ještě – zajímavosti pro Vás

Školství v Kozojedech (1. část)

V Dějinách okresu kralovického autor Václav Kočka při výčtu kozojedských usedlostí uvádí u pořad. čísla 2, že roku 1680 tu vrchnost zřídila školu. Snad se jedná o dnešní čp.14, škola tu fungovala do roku 1785. Někdy před tímto datem byla vystavěna nynější škola čp.37 na návsi, původně o jedné světnici vyučovací, bytu pro řídícího učitele a z chlévu. Roku 1840 byla provedena přístavba 2. třídy a v r.1882 3. třídy. Ke zdejší škole byly přiškoleny původně tyto obce : Borek, Lednice, Brodeslavy, Bohy, Rakolusky, Všehrady a Třimany. V roce 1834 byly odškoleny a odfařeny Třimany, v r.1867 Všehrady s Černikovcemi a v r.1910 Bohy a Rakolusky.

V době, kdy na kozojedské faře tvořil většinu svých literárních děl tehdy už známý spisovatel kněz Jan Jindřich Marek, působili na zdejší škole učitelé Jan Dürschmied a Václav Vyslyšel. Jeho příjmy jsou

vyčísleny na str.12 obecní kroniky. Nebyly jen za služby učitelské, ale i za služby kostelní, které patřily též k jejich povinnostem. Podle evidence Státního okresního archivu v Plasích se na farní, obecní a národní škole (tak jak se postupně jmenovaly) v Kozojedech do roku 1953 vystřídal 21 řídících učitelů a ředitelů a 83 učitelů. Mnozí z nich se výrazně zapsali do historie regionu. Nejvýznamnější kaznějovský rodák Antonín Kožíšek (nar. 1848) zde působil 35 let (1877-1912) a dalších 20 let tu žil v důchodu. Byl to děd paní Jiřiny Majerové, bývalé obecní kronikářky, která před několika lety dožila ve svém domku čp. 107 Na haldě. Na začátku 20. století tu stál u zrodu mnoha spolků směřujících k hospodářskému a kulturnímu povznesení, které sdružovaly i občany z okolních obcí. Zahájil štafetu řídících učitelů Kožíšek -Vodík -Vostatek - Matějka

(1877-1935), kteří konali v obci opravdovou obrozeneckou práci. Zvláště ochotnické divadlo tu mělo úrodnou půdu.

Pro mládež, která celých 8 let své školní docházky splnila v obecné škole, byla tu v roce 1926 otevřena živnostenská pokračovací škola se zaměřením na zemědělství. Měla dvouletý cyklus, učilo se jen v zimním období od listopadu do dubna ve čtvrtek a v neděli. Výuku zabezpečovali učitelé obecné školy a učitelky domácích nauk, od roku 1947 i měšťanské

školy a místní zkušení hospodáři. Poslední z nich byl Václav Šnajdr z čp.33. Později byl změněn název na základní odbornou školu zemědělskou a stanoven její obvod : Kozojedy, Liblín, Bujesily, Břízsko, Robčice, Čivice, Kaceřov, Lednice, Brodeslavy, Bohy a Rakolusky. V roce 1949 byla zrušena prý pro nedostatek učitelů, ale hlavní důvod byl zřejmě v tom, že chystané kolektivizaci tento způsob výuky zemědělské mládeže nevyhovoval.
(Pokračování bude v příštím čísle) J. Svoboda

650 let nejstarší zmínky o Kozojedech

Letošní rok je z hlediska historické perspektivy pro Kozojedy do jisté míry významný. Můžeme totiž vzpomenout 650. výročí první známé zmínky o Kozojedech a o místním kostele.

Uvedená nejstarší zpráva se nachází v latinsky psaném rejstříku (seznamu) papežských desátků. Pražské arcibiskupství zřízené o několik let dříve muselo zavést takovouto evidenční pomůcku, aby mělo přehled o finančních povinnostech jednotlivých kostelů resp. jejich farářů vůči papežské kúrii. Ta tehdy sídlila v jihofrancouzském Avignonu a postupně prosadila své nároky na vybírání určité sumy z každého kostela, odvozené od výše příjmů místního faráře. Nejstarší takovýto rejstřík pražského arcibiskupství je znám z r. 1352 a v něm se poprvé objevuje i farní kostel v západočeských Kozojedech.

Vybírání desátku v r. 1352 bylo zajímavé tím, že papež Kliment VI. dovolil, aby dvě třetiny z vybrané částky mohl použít král Karel IV. na splacení svých dluhů. Papež se pro sebe spokojil s pouhou třetinou.

Velmi stručně formulovaný zápis o Kozojedech, které tehdy patřily do rokycanského děkanátu, uvádí, že papežské pokladně má být zaplacen 15 grošů za každý půlrok. Teoreticky by mělo jít skutečně o desetinu příjmů plynoucích v té době kostelu, ale výzkum dalších pramenů pro celé Čechy ukázal, že údaje rejstříků jsou podhodnocené. Stejná výše desátku kozojedského kostela se uvádí v pozdějších rejstřících dochovaných pro šest výběrčích termínů mezi lety 1369 a 1405. Přepočítávat uvedenou částku na dnešní měnu by nemělo smysl vzhledem k úplně odlišným kulturním a hospodářským poměrům 14. a 21. století.

Nejbližší okolní kostely, které tehdy existovaly, platily někdy více než kozojedský (Kralovice, Radnice, Potvorov i plaský klášter), některým byla předepsána stejná dávka (Čivice, Planá nad Mží) a jiné platily méně (Újezd u Sv. Kříže).

Z rejstříku papežského desátku se nedovídáme jméno tehdejšího kozojedského faráře (známe je až k r. 1363 z jiného pramene) ani žádné další podrobnosti o kostelu, obci nebo jejich obyvatelích.

Nejstarší zápis o Kozojedech u Kralovic v rejstříku z r. 1352 je z hlediska svého stáří do jisté míry náhodný a vůbec neznámá, že naše obec byla založena právě v tomto roce. Je možné, že podobné rejstřičky byly sestavovány už při dřívějším vybírání papežského desátku mezi lety 1274-1325, ale text tehdejších rejstřičků se nedochoval. Je téměř jisté, že Kozojedy existovaly už před polovinou 14. století, ale nemůžeme určit, jak dlouho. Upřesnění by mohl přinést pouze nález dosud neznámého písemného dokladu nebo nečekaný archeologický objev.

Stojí ještě za zmínku, že v rejstříku z r. 1352 jsou zaznamenány také Kozojedy u Kostelce nad Černými lesy. Tamnímu kostelu byl předepsán desátek nižší - 9 grošů za půl roku. Třetí české Kozojedy vybavené kostelem (u Nového Bydžova) jsou zaznamenány až v rejstříku z r. 1369.

Případ, kdy neznáme přesný rok založení obce, není vůbec ojedinělý. Ve stejném rejstříku papežských desátků z roku 1352 je uveden také kostel v nepříliš vzdáleném Újezdu u Svatého Kříže (někdy označován jako Újezd u Radnic). Ani o této obci se nedochovala žádná starší zpráva. Újezdská samospráva nedávno připomněla 650. výročí nejstarší zmínky o své obci vzpomínkovou oslavou.

PhDr. Bohdan Zilýnský

Je napsáno v kozojedské kronice:

O velké vodě

1845 – str. 15

V r. 1845 byla velká povodeň, která způsobila mnoho škod. Zaplavila celé údolí a mlynáři podkozojedskému sebrala celou pilu.

1890 – str. 20

Zářijová povodeň zkazila otavy na lukách, takže ani pro dobytek nebylo krmení. Voda stoupla tehdy u liblínského přívozu 4 metry nad normál. Lidi lovili u řeky dříví, snopy pšenice a tehdy dvanáctiletá Cecilie Věbrová nalovila u Opatrných pytel cibule a sud z papírny. Po řece plavala i chata a kolébka.

1961 – str. 80

Dne 7. června odpoledne se strhl veliký liják s kroupami. Večer v 18 hodin začala průtrž mračen s bouřkou a způsobila úplnou poušť. Přívaly vod se hrnuly, vnikaly lidem do stavení, tekly po silnicích. Po cestě z Hradčan se valila úplná řeka, u kabátů a u Nedbalů měli vodu v kuchyni, u Spurných č. 22 strhla voda část tarasu. Několik dní jezdili požárníci se stříkačkami čerpat lidem vodu ze sklepů. S vrchů kolem Střely se prý zřítily balvany jako mlýnské kameny, utvořily se i nové strže.

1971 – str. 112

Duben a květen jsou teplé, bez dešťů a stále je teplota vyšší, než má být. Počátkem června přišly deště, denně prší a jsou letní bouřky. 7. června byla průtrž mračen, vody tolik, že kanalizace nestačila veškerou vodu pojmout. Staří občané říkali, že takovou průtrž nepamatují aspoň 15 let. Potok, který vede vesnicí se proměnil v řeku a odnášel vše, co bylo v cestě.

1981 – str. 206

Dne 18. července, v sobotu, začalo pršet a stále přšelo až do pondělí. Byl velký liják a voda velmi rychle stoupala. V pondělí 21. července přijel na NV předseda okresu s. Sinkule, protože se nemohl telefonicky dovolat a sdělil, že je vyhlášen druhý stav pohotovosti. Ihned z NV jela se soudruhem s. tajemnice Jíchová a s. Plaček podívat se na vodu k Liblínu. Voda stoupala závratným tempem. „Na ostrově“ v Liblíně má chatu s. Šimůnek a na dotaz s. tajemnice, zda v chatách někdo je, bylo jí řečeno, že nikdo. Jeli tedy zpět do Kozojed, volal však na ně liblínský občan, že „Na ostrově“ jsou v chatě 2 ženy a 2 děti. Vrátili se tedy zase k řece a volali, až konečně se ženy ozvaly, že jsou v chatě, ale ven již nemohou. Soudružka jela do Kozojed a ihned vyslala požárníky, aby ženy zachránili, ale Ti již nemohli nic dělat. Volalo se tedy na povodňovou komisi, aby sem ihned přijeli s člunem. Po celou noc se udržovalo s chatarkami spojení, ale ani člun už nemohl k chatě. Přijeli během noci ještě požárníci z Karl. Varů, potom vojáci, ale v noci se nikdo do vody neodvážil, v řece plavaly stromy, klády a byl velký proud. K ránu, v úterý 21. července jeli k chatě na motorovém člunu nadporučík Josef Syrovátka a podporučík Václav Příbyl, příslušníci SNB a zachránili ženy i děti s nasazením vlastního života. Za svoji statečnost dostali od náčelníka SNB „Uznání za statečnost“.

2002 – Letošní povodeň na Berounce zasáhla i dům pana M. Plačka. Uvedl nám k porovnání své naměřené hodnoty výšky hladiny řeky.

- normální průměrná výška hladiny		60-65 cm
- 12.8.2002	9:00	168 cm
	12:00	208 cm
	15:00	271 cm
	18:00	307 cm
	21:00	360 cm
	24:00	460 cm
- 13.8.2002	po poledni	702 cm !!! (nejvyšší naměřená hladina)

Na stěně mlýnice U Nováků jsou zaznamenány značkami výšky velkých vod za poslední tři století. Změřili jsme výšku značek od prahu mlýnice a uvádíme je pro porovnání:

1841	0 cm	1820	122 cm
1940	4 cm	1845	182 cm
1844	33 cm	1872	190 cm
1711	45 cm	1941	211 cm – hráz z ledových ker u Krašova
1876	72 cm	2002	225 cm
1862	81 cm		

Vydává Kulturní spolek Kozojedy - Jaroslava Benešová, Helena Štěrbová; distribuce Markéta Němcová

Další číslo vyjde 1. 11. 2002

Poděkování všem, kteří přispěli do tohoto čísla: PhDr.B. Zilinskyj, J. Svoboda, H. Štěrbová, V. Peřinová, V. Kovářová, M. Němcová; a dále poděkování ing. Fingloví, p. Svobodovi, M. Finglové, M. Vrbové a M. Plačkovi za cennou pomoc.

Budeme rádi, když do našich novin také přispějete. Příspěvky: J. Benešová, Kozojedy 7.

J.Benesova@post.cz